

HISTORIA 3 Zakres treści i kryteria oceniania.

Na zajęciach historii uczniowie XII Liceum Ogólnokształcącego korzystają z podręcznika:

- *Piotr Galik. Zrozumieć przeszłość. Lata 1815-1939. Zakres rozszerzony cz.3, Nowa Era, Warszawa 2014 (nr dopuszczenia 642/3/2014).*

- *Zrozumieć przeszłość. Zakres rozszerzony cz. 4, Nowa Era. (podręcznik w trakcie publikacji).*

Zakres treści i kryteria oceniania oparte są na programie nauczania dla szkół ponadgimnazjalnych

- *Robert Śniegocki, Zrozumieć przeszłość. Program nauczania do historii dla zakresu rozszerzonego, Nowa Era 2013.*

Treści nauczania w klasie trzeciej.

I. XIX wiek.

1. Europa i Stany Zjednoczone w epoce rewolucji przemysłowej. Uczeń:

- 1.1. charakteryzuje proces uprzemysłowienia państw europejskich i Stanów Zjednoczonych;
- 1.2. charakteryzuje rozwój terytorialny, gospodarczy oraz przemiany społeczno-kulturowe w Stanach Zjednoczonych w XIX w.;
- 1.3. ocenia gospodarcze, społeczne, kulturowe i ekologiczne skutki rewolucji przemysłowej.

2. Ideologie XIX w. Uczeń:

- 2.1. charakteryzuje i porównuje ideologie: konserwatyzmu, liberalizmu, nacjonalizmu, socjalizmu utopijnego, marksizmu i anarchizmu;
- 2.2. wyjaśnia związki pomiędzy ideologiami liberalnymi i nacjonalistycznymi a europejskimi ruchami niepodległościowymi i zjednoczeniowymi, omawia powstanie o niepodległość Grecji, Wiosnę Ludów, zjednoczenie Włoch i Niemiec;
- 2.3. porównuje cele i charakter oraz ocenia polityczne i społeczno-gospodarcze skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec;
- 2.4. charakteryzuje różne formy zorganizowanej działalności robotników: związki zawodowe, partie polityczne oraz wyjaśnia proces demokratyzacji, z uwzględnieniem przemian ustrojowych w Europie Zachodniej.

3. Walka o niepodległość w okresie niewoli narodowej. Uczeń:

- 3.1. charakteryzuje i porównuje cele oraz metody polityki zaborców wobec społeczeństwa w okresie niewoli narodowej;
- 3.2. rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej;
- 3.3. wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki powstań narodowych;
- 3.4. prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące powstań narodowych;
- 3.5. charakteryzuje koncepcje polityczno-społeczne Wielkiej Emigracji XIX w. i ich wpływ na życie polityczno-społeczne w trzech zaborach;
- 3.6. ocenia dorobek kultury polskiej XIX w. i jej wpływ na kształtowanie się tożsamości narodowej Polaków.

4. Społeczeństwo w okresie zaborów w XIX w. Uczeń:

- 4.1. wyjaśnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny odmiennego rozwoju gospodarczego ziem polskich w trzech zaborach;
- 4.2. analizuje strukturę społeczeństwa w trzech zaborach z uwzględnieniem mniejszości narodowych i wyznaniowych, w tym ludności żydowskiej;
- 4.3. wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki emigracji w XIX w. oraz ocenia aktywność polityczną, militarną i kulturalną Polaków w Europie;
- 4.4. porównuje programy ruchu narodowego, ruchu ludowego oraz partii socjalistycznych;
- 4.5. charakteryzuje wydarzenia rewolucyjne 1905–1907;
- 4.6. porównuje dynamikę zmian gospodarczych i społecznych na ziemiach polskich z przemianami europejskimi oraz synchronizuje wydarzenia z historii politycznej.

5. Europa i świat w XIX w. Uczeń:

- 5.1. charakteryzuje kierunki przemian społecznych i politycznych w państwach europejskich oraz w Stanach Zjednoczonych i w Japonii;
- 5.2. charakteryzuje system polityczny i społeczny imperium rosyjskiego na tle przemian w XIX-wiecznej Europie;
- 5.3. opisuje zasięg i ekspansję kolonialną Wielkiej Brytanii, Francji, Niemiec, Rosji i Stanów Zjednoczonych;
- 5.4. analizuje polityczne, gospodarcze i społeczne przyczyny oraz następstwa podbojów kolonialnych państw europejskich w Azji, Afryce;
- 5.5. charakteryzuje czynniki sprzyjające rozwojowi badań naukowych; rozpoznaje największe osiągnięcia nauki i techniki XIX w.;
- 5.6. rozpoznaje dorobek kulturowy XIX w.

II. Wiek XX

6. I wojna światowa i rewolucje w Rosji. Uczeń:

- 6.1. wyjaśnia genezę I wojny światowej i opisuje charakter działań wojennych;
- 6.2. przedstawia genezę i charakteryzuje przebieg rewolucji rosyjskich w 1917 r.;
- 6.3. wyjaśnia wpływ wydarzeń rewolucyjnych w Rosji na przebieg I wojny światowej;
- 6.4. opisuje zmiany na mapie politycznej Europy i świata po I wojnie światowej;
- 6.5. omawia polskie orientacje polityczne oraz działalność polskich formacji wojskowych w okresie I wojny światowej;

6.6. wyjaśnia zmiany zachodzące w polityce mocarstw wobec sprawy polskiej, w tym charakteryzuje stanowisko Rosji i Stanów Zjednoczonych.

7. Kryzys demokracji i systemy totalitarne. Uczeń:

- 7.1. wyjaśnia przyczyny zwycięstwa bolszewików w Rosji oraz charakteryzuje najistotniejsze przemiany zachodzące w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym w ZSRR do końca lat trzydziestych XX w.;
- 7.2. wyjaśnia społeczne, gospodarcze, polityczne i kulturowe uwarunkowania faszyzmu włoskiego i nazizmu oraz charakteryzuje aktywność międzynarodową Włoch i Niemiec w latach trzydziestych XX w.;
- 7.3. porównuje systemy totalitarne oraz charakteryzuje ich imperialne cele;
- 7.4. prezentuje stanowiska nauk społecznych na temat genezy i mechanizmów działania systemów totalitarnych;
- 7.5. ocenia politykę świata zachodniego wobec totalitaryzmu nazistowskiego i komunizmu; wyjaśnia genezę II wojny światowej.

8. Europa i świat między wojnami. Społeczeństwo, gospodarka, kultura. Uczeń:

- 8.1. charakteryzuje proces demokratyzacji społeczeństw międzywojennych i ustrojów politycznych, z uwzględnieniem następstw I wojny światowej, przemian cywilizacyjnych, w tym kultury masowej;
- 8.2. charakteryzuje życie gospodarcze okresu międzywojennego i wyjaśnia mechanizm wielkiego kryzysu gospodarczego oraz porównuje sposoby przezwyciężania jego skutków w Stanach Zjednoczonych i w Europie;
- 8.3. rozpoznaje dorobek kulturowy okresu międzywojennego.

9. Odbudowa niepodległości i życie polityczne II Rzeczypospolitej. Uczeń:

- 9.1. opisuje proces kształtowania się terytorium II Rzeczypospolitej, w tym powstanie wielkopolskie i powstania śląskie oraz plebiscyty, a także wojnę 1920 r.;
- 9.2. rozpoznaje charakterystyczne cechy ustroju II Rzeczypospolitej w oparciu o konstytucje z 1921 i 1935 r.;
- 9.3. opisuje główne ugrupowania polityczne II Rzeczypospolitej, ich aktywność w życiu politycznym oraz przywódców;
- 9.4. wyjaśnia przyczyny kryzysu demokracji parlamentarnej w II Rzeczypospolitej; charakteryzuje przyczyny i konsekwencje przewrotu majowego;
- 9.5. wyjaśnia uwarunkowania polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej;
- 9.6. synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski z wydarzeniami europejskimi.

10. II Rzeczpospolita. Społeczeństwo, gospodarka, kultura. Uczeń:

- 10.1. charakteryzuje i ocenia dorobek gospodarczy II Rzeczypospolitej;
- 10.2. analizuje strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej, w tym strukturę narodowościowo-wyznaniową;
- 10.3. charakteryzuje dorobek kulturowy II Rzeczypospolitej;
- 10.4. prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące II Rzeczypospolitej;

11. Europa i świat podczas II wojny światowej. Uczeń:

- 11.1. opisuje główne etapy II wojny światowej i wskazuje przełomowe wydarzenia dla jej przebiegu;
- 11.2. wyjaśnia uwarunkowania współpracy niemiecko-radzieckiej w latach 1939–1941 i jej konsekwencje dla państw i narodów Europy Środkowej;
- 11.3. charakteryzuje uwarunkowania militarne i polityczne konferencji Wielkiej Trójki oraz ich ustalenia;
- 11.4. porównuje I i II wojnę światową – charakter działań wojennych i następstwa obu konfliktów.

12. Europa pod okupacją niemiecką i Holocaust. Uczeń:

- 12.1. charakteryzuje politykę III Rzeszy wobec społeczeństw okupowanej Europy, w tym nazistowski plan eksterminacji Żydów oraz innych narodowości i grup społecznych;
- 12.2. opisuje postawy Żydów wobec polityki eksterminacji, w tym powstanie w getcie warszawskim, a także opisuje postawy społeczeństwa polskiego wobec eksterminacji Żydów;
- 12.3. ocenia stosunek świata zachodniego i Kościoła katolickiego wobec Holocaustu.

13. Okupacja niemiecka i radziecka na ziemiach polskich. Uczeń:

- 13.1. opisuje przebieg i następstwa wojny obronnej Polski w 1939 r.;
- 13.2. opisuje międzynarodowe uwarunkowania działalności polskiego rządu na uchodźstwie;
- 13.3. wskazuje podobieństwa i różnice w polityce obu okupantów wobec narodu polskiego;
- 13.4. opisuje organizację polskiego państwa podziemnego oraz różne formy ruchu oporu, ze szczególnym uwzględnieniem działalności Armii Krajowej;
- 13.5. wyjaśnia działania Stalina zmierzające do utworzenia komunistycznego ośrodka władzy w Polsce;
- 13.6. wyjaśnia uwarunkowania polityczne i charakteryzuje czyn zbrojny powstania warszawskiego;
- 13.7. synchronizuje najważniejsze wydarzenia II wojny światowej z dziejów Polski, Europy i świata.

14. Europa i świat w okresie rywalizacji ZSRR i Stanów Zjednoczonych. Uczeń:

- 14.1. opisuje demograficzne, społeczno-gospodarcze i polityczne skutki wojny;
- 14.2. rozpoznaje zmiany polityczne na mapie Europy i świata po II wojnie światowej;
- 14.3. wyjaśnia genezę zimnej wojny i rozpoznaje jej przejawy w stosunkach pomiędzy ZSRR a Stanami Zjednoczonymi;
- 14.4. charakteryzuje problem niemiecki po II wojnie światowej;
- 14.5. wyjaśnia cele utworzenia NATO i Układu Warszawskiego oraz charakteryzuje te bloki militarne;
- 14.6. charakteryzuje proces integracji Europy Zachodniej;

- 14.7. wyjaśnia cele utworzenia ONZ i charakteryzuje jego rolę w rozwiązywaniu problemów współczesnego świata;
- 14.8. charakteryzuje przyczyny i skutki przełomowych konfliktów zimnej wojny: wojny koreańskiej, kryzysu kubańskiego, wojny w Wietnamie i wojny w Afganistanie;
- 14.9. wyjaśnia źródła i rozwój konfliktu arabsko-izraelskiego po II wojnie światowej.

15. Rozpad systemu kolonialnego. Uczeń:

- 15.1. opisuje główne etapy procesu dekolonizacji Azji i Afryki, z uwzględnieniem Indii oraz Indochin;
- 15.2. opisuje zmiany na politycznej mapie świata w wyniku procesu dekolonizacji;
- 15.3. ocenia polityczne i społeczno-gospodarcze skutki procesu dekolonizacji.

16. Chiny po II wojnie światowej. Uczeń:

- 16.1. opisuje główne etapy w dziejach komunistycznych Chin;
- 16.2. charakteryzuje maoistowską koncepcję komunizmu;
- 16.3. charakteryzuje międzynarodową pozycję Chin w okresie rywalizacji ZSRR i Stanów Zjednoczonych oraz po rozpadzie ZSRR.

17. Europa Środkowo-Wschodnia po II wojnie światowej. Uczeń:

- 17.1. charakteryzuje proces uzależniania państw Europy Środkowo-Wschodniej od ZSRR, z uwzględnieniem sowietyzacji i stalinizacji;
- 17.2. wyjaśnia przyczyny zmian w polityce zagranicznej ZSRR i w polityce wewnętrznej państw satelickich ZSRR po 1956 r.;
- 17.3. charakteryzuje proces uniezależnienia się państw satelickich od ZSRR;
- 17.4. wyjaśnia przyczyny rozpadu ZSRR i bloku wschodniego;
- 17.5. opisuje przeobrażenia ustrojowe w krajach Europy Środkowo-Wschodniej i rozpoznaje charakterystyczne cechy procesu dekomunizacji w państwach bloku wschodniego po 1989 r.;
- 17.6. synchronizuje najważniejsze wydarzenia z dziejów świata, Europy Zachodniej i środkowo-wschodniej oraz Polski.

18. Polska w latach 1944–1948. Uczeń:

- 18.1. porównuje terytorium Polski powojennej z terytorium II Rzeczypospolitej oraz analizuje polityczno-społeczne i gospodarcze skutki zmiany granic;
- 18.2. charakteryzuje główne etapy przejmowania władzy przez komunistów w Polsce, z uwzględnieniem działań opozycji legalnej i podziemia antykomunistycznego; opisuje represje stosowane przez radziecki i polski aparat bezpieczeństwa;
- 18.3. rozpoznaje charakterystyczne cechy okresu odbudowy i przebudowy gospodarki, z uwzględnieniem reformy rolnej i nacjonalizacji przemysłu.

19. Polska w latach 1948–1956. Uczeń:

- 19.1. porównuje procesy stalinizacji państwa polskiego i krajów Europy Środkowo-Wschodniej;
- 19.2. charakteryzuje system polityczny i społeczno-gospodarczy Polski w okresie stalinowskim, z uwzględnieniem konstytucji z 1952 r.;
- 19.3. rozpoznaje charakterystyczne cechy gospodarki centralnie planowanej i ocenia jej skutki;
- 19.4. charakteryzuje zjawisko socrealizmu w literaturze i sztuce.

20. Polska w latach 1956–1980. Uczeń:

- 20.1. charakteryzuje i porównuje etapy: 1956–1970 i 1970–1980;
- 20.2. wyjaśnia przyczyny kryzysów społeczno-politycznych: 1968, 1970, 1976 i 1980;
- 20.3. charakteryzuje działalność opozycji w PRL-u;
- 20.4. charakteryzuje relacje państwo-Kościół i ocenia rolę Kościoła w Syciu społecznym;
- 20.5. charakteryzuje kulturę i życie codzienne w Polsce Ludowej.

21. Polska w latach 1980–1989. Uczeń:

- 21.1. wyjaśnia idee Solidarności i jej wpływ na przemiany społeczno-polityczne w Polsce;
- 21.2. charakteryzuje państwo i społeczeństwo w czasie stanu wojennego oraz ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne skutki stanu wojennego;
- 21.3. opisuje przyczyny i skutki obrad „okrągłego stołu”;
- 21.4. prezentuje oceny polskiej historiografii dotyczące PRL-u.

22. Narodziny III Rzeczypospolitej. Uczeń:

- 22.1. wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania procesu odbudowy demokratycznego państwa po 1989 r.;
- 22.2. charakteryzuje proces reformowania gospodarki polskiej;
- 22.3. ocenia dokonania III Rzeczypospolitej w polityce zagranicznej.

23. Przemiany cywilizacyjne w drugiej połowie XX w. Uczeń:

- 23.1. charakteryzuje społeczno-gospodarcze i techniczne skutki rewolucji naukowo-technicznej, rozpoznając osiągnięcia nauki i techniki drugiej połowy XX w.;
- 23.2. rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury masowej i elitarnej oraz przemiany obyczajowe drugiej połowy XX w.;
- 23.3. charakteryzuje zjawisko kontrkultury i ruchy młodzieżowe w kulturze zachodniej;
- 23.4. charakteryzuje tendencje sakralizacyjne i desakralizacyjne we współczesnym świecie.

Formy kontroli osiągnięć uczniów

Przewiduje się kontrolę umiejętności i wiedzy:

- przygotowania z większej partii materiału w formie pisemnej (**wypracowanie, test**); oceny pozytywne z tych form są warunkiem koniecznym uzyskania oceny semestralnej i końcoworocznej dopuszczającej;
- formułowania odpowiedzi ustnej (**rozmowy, udział w dyskusji, dłuższe wypowiedzi na określony temat**);
- formułowania samodzielnych wniosków i ocen w formie pisemnej (**zadanie, wypracowanie**) i ustnej (**dyskusja**);
- pracy z różnymi źródłami historycznymi, mapami itp. w formie **ćwiczeń praktycznych**;
- pozyskiwania informacji z różnych źródeł, hierarchizowania ich, prezentowania własnych poglądów z użyciem logicznie dobranych argumentów w formie **referatów, prezentacji** itp.

Aktywność pozalekcyjna (udział w konkursach, olimpiadach, realizacji projektów) jest warunkiem koniecznym uzyskania oceny semestralnej i końcoworocznej celującej.

Kryteria ocen

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń który:

- nie opanował materiału określonego w podstawie programowej,
- nie bierze aktywnego udziału w zajęciach,
- nie wykazuje zainteresowania przedmiotem.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń który:

- ma niepełną wiedzę określoną w podstawie programowej,
- sytuje najważniejsze wydarzenia w czasie i przestrzeni,
- rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe,
- przedstawia przy pomocy nauczyciela wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej,
- odszukuje najważniejsze informacje w źródle pisanym.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń który:

- ma niepełną wiedzę określoną w podstawie programowej,
- selekcjonuje podstawowe fakty,
- wiąże fakty w łańcuchy przyczynowo-skutkowe,
- odnajduje najważniejsze informacje zawarte w kilku źródłach pisanych, dokonuje ich wspólnej analizy,
- odróżnia fakty od opinii,
- przeprowadza podstawowe rekonstrukcje genezy, mechanizmów przebiegu oraz konsekwencji wybranego zjawiska z jednej płaszczyzny procesu historycznego,
- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń który:

- ma wiedzę i umiejętności historyczne określone w podstawie programowej, potrafi się nimi posłużyć w typowych sytuacjach,
- analizuje i porównuje informacje zawarte w różnych źródłach,
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji,
- dokonuje wszechstronnej rekonstrukcji genezy, mechanizmów przebiegu oraz konsekwencji wybranego zjawiska historycznego.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń który:

- ma wiedzę i umiejętności historyczne określone w podstawie programowej, potrafi się nimi posłużyć w różnych sytuacjach problemowych,
- analizuje i porównuje dane zawarte w różnych źródłach historycznych, potrafi je samodzielnie zinterpretować,
- zauważa rozmaite interpretacje wydarzeń i procesów historycznych,
- samodzielnie ocenia postacie, wydarzenia i procesy,
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji i w trakcie zajęć pozalekcyjnych,
- formułuje problemy historyczne.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń który:

- ma wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową; zna literaturę historyczną, potrafi zastosować wiedzę w różnych sytuacjach problemowych,
- samodzielnie rozwija swoje zainteresowania,
- startuje z sukcesami w konkursach i olimpiadach historycznych,
- samodzielnie formułuje i rozwiązuje problemy historyczne z wykorzystaniem popularnonaukowych i naukowych źródeł informacji.